

SLOVENEK.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejemam velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejemam velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto. Posamezne številke veljajo 7 kr.

Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in velja trisporna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 118.

V Ljubljani, v četrtek 24. maja 1888.

Letnik XVI.

Iz državnega zbora.

Z Dunaja, 23. maja.

Budgetna razprava.

(29. dan.)

Enkrat se je jeden naših poslancev vozil z nekim celjskim naselnikom, s katerim se je razgovarjal o političnih razmerah in o ljudskih zastopnikih. Mož je čez vso moč hvalil celjskega poslanca dr. Foreggerja in izrekel željo, da bi le več Foreggerjev imeli! Ta laskava sodba celjskega meščana se slabo vjema z obsodbo, ki jo je nedavno o Foreggerju izrekel glavni nemško-liberalni list „N. Fr. Presse“, in katere sem omenil tudi v „Slovencu“. Ko sem bil že odposlal dotični dopis, šlo mi je po glavi, kako bi se nemški „Wicht“, ki se nahaja v omenjenem članku in ki sem ga v naglici prestavil z besedo „malopridnež“, po slovenski najbolje izrazil. Vspreh dotičnega premišljevanja in poizvedovanja pri slovenskih poslancih Vam v dopolnitev onega spisa podam. V ribniški dolini bi rekli „nesnaga“, na Vipavskem „smotlaka“, in še nekaterim se je najprimernejši zdel izraz „pokveka“. Katera beseda je najboljši, naj rabsodijo slovenski jezikoslovci. Včerajšnji govor Foreggerjev je pričal, da je „N. Fr. Pr.“ prav imela; celó nemškim liberalcem so presedale Foreggerjeve čenče, majali so z glavami, Plener pa je enkrat zaklical: To je vendar prebedasto! Dobro-klici, ki so se iz početka včasih čuli na levici, so sčasoma utihnili, in konečno odobravanje bilo je skoraj tako, kakor po glasovitim govoru naučnega ministra, po katerem se ni nihče ganil ne na desni, ne na levi.

Danes je najprej dr. Smolka zgrabil dr. Foreggerja in ga zaradi razžaljenja slovanskih narodov pokaral, potem pa je še dr. Ferjančič posvetil celjskemu velikanu: odločno je oporekal vsakemu razžaljenju slovanskih narodov, katerim je Foregger odrekel ves pravni čut, in je nekako zadoščenje našel le v tem, da taka sodba prihaja od človeka, ki mu ga ni treba obsojati še le njemu, ampak ki ga je obsodila „N. Fr. Pr.“ v gori omenjenem članku z dné 4. maja t. l. in ki so ga včeraj obsojali tudi možje leve stranke, h kateri pripada dr. Foregger,

ali prav za prav h kateri so je sam pritaknil. Večina je živahno odobraval govornikove besede, da je splačal predrznega štajerskega kričača, in se je izpotikala le nad tem, da so bile Ferjančičeve besede za tako surovega in nesramnega človeka še vse prerahle.

V svojem daljšem pet četrt ure trajajočem govoru je razpravljal govornik pravne razmere v okrožji višjega sodišča graškega in povdarjal, da se na Koroškem in Štajerskem niso nič zboljšale. Obsirno je govoril tudi o slovenskem vknjiževanju v zemljiščne knjige ter dokazoval, da je čisto postavno in opravičeno. Veliko veselost je vzbudil govornik med poslušalci, ko je z raznimi vzgledi pojasnoval, kako so s ponemčevanjem popačili lepa slovenska krajna imena, n. pr. Družinska vas — Gesindeldorf, Sinja gorica — Schweinbüchel, Račje selo — Rappelgschiess itd., in da so bila dozdej v zemljiščnih knjigah zapisana samo ta imena, ki jih ljudstvo še ne pozna ne. Ker boste izvrsten z živahno pohvalo sprejeti govor ponatisnili iz stenografičnega zapisnika, mi ni treba o posameznih točkah obsirnejše poročati.

Za Ferjančičem je govoril dunajski demokrat Kronawetter, ki se je zlasti hudoval zaradi ostrosti državnih pravdnikov proti socialistom, potem pa je prišel na vrsto minister Pražak, ki je temeljito zavračal Foreggerjeve neosnovane napade na razne nenavzoče uradne osebe. Za slovenske pokrajine je posebne vrednosti zagotovilo ministrov, da morajo vsa sodišča v zemljiščne knjige vpisovati tudi slovenska katastralna imena, ako so različni od nemških imen.

Predno je prišel na vrsto tretji govornik gosp. dr. Gregorec, opominjal je predsednik, naj gospodje kolikor mogoče kratko govoré. Pa to bo najbrže ravno toliko izdalo, kakor vsi dosedanji enaki opomini. Dr. Gregorec je našteval posamezne vzglede, kako se uraduje na Štajerskem in kako malo se brigajo nekateri uradniki in notarji za postavne določbe.

Za dr. Gregorcem bo razprava sklenjena in bosta prišla na vrsto še dva glavna govornika, na levici dr. Jaques, na desnici pa mladočeski poslanec dr. Vašatty. Konečno besedo bo imel po-

ročevalec Lienbacher, potem pa bo glasovanje. Ker je desnica v obilnem številu zastopana, se levičarjem ne boče posrečila nameravana nakana, da bi ministru Pražaku odrekli potrebnost za osrednje vodstvo.

Prvi občni zbor „Kat. tiskovnega društva“.

V Ljubljani, dne 24. maja.

Ob 10. uri dopoldne zbralo se je v veliki dvorani knezo-škofovske palače štirinštirideset gospodov društvenikov, ki so prišli iz raznih krajev naše vladikovine. Počastili so zbor s svojo navzočnostjo tudi premilostni knez in škof in ves prečast. stolni kapitelj.

Predsednik prof. Anton. Zupančič začne zborovanje z naslednjim nagovorom:

Premilostni gospod knez in škof! Prečastni gospodje!

Sešlo se nas je zadostno število; mi smo sklepni, torej pričnem prvi redni občni zbor „Kat. tiskovnega društva“. Veliko in imenitnega odbor letos še nima povedati, ker je društvo naše še mlado; stopilo je med svet še-le lansko leto na ustanovnem zboru dné 27. julija. A vendar smem trditi, da je najtežavnejše že storjeno: odbor je namreč izvršil § 3. društvenih pravil. Naši ste „Katol. tiskarna“ in „Kat. bukvarna“, obe ustanovljeni po požrtvovalnosti slovenske duhovščine. Res smo se morali zaradi tega precéj hudo zadolžiti, a to odboru ne dela prevelikih skrbi: mi upamo na božjo pomoč in se zanašamo na blage podpornike krščanskega tiska. Gotovo nam ne odrekó svoje naklonjenosti, ampak pripomogli bodo, da dosežemo s združenimi močmi, kar je posamezniku nemogoče.

Kaj neki hoče in namerava doseči naše društvo? Pri nas ni akcij, ni dividend; za-se nihče izmed nas dobička ne išče in ga tudi nima. Kar smo storili, žrtvovali, ali še bomo, je vse le v dosego društvenega namena, ki je po § 2.: „Izdavanje in razširjevanje dobrih knjig in tiskovin razne vsebine, ter podpiranje časopisov, v versko-narodnem in

LISTEK.

Le pošteno!

Slika iz življenja. Česki spisal Al. Dostál, prevel H. H.—o.

VI.

Bilo je po sv. Vaclavu. V Janovu so imeli pri županu občni zbor. Kje so tiste dóbe, ko je naredil župan temu, ki je davke plačal, na šibici zarezal in potem je vse, denar in šibice v pisarno nesel? Ko je ležalo na mizi „pravo“ v usnji vezano, in gorjé temu, ki je začel v gostilni prepir, gorjé temu, proti kateremu je bilo „pravo“ vzdigneno! Vsi so bili tiho kakor pena, če prav so pred tem ukali, upili in se topli. Pravo je bilo pravo!

Župan Hanuš je bil zraven tudi oštir. Imeli so največjo sobo v Janovu, žena županova se je znala dobro s pivom obračati, in tudi župan je bil ročen in dosti beseden. Zato so imeli gostilno. V sprednjem kotu prostorne sobane je stala velika miza z

izrezljanimi nogami. To je bila tako imenovana „soseska“ miza, pri nji so sedeli najbolj spoštovani gostje. Danes je bila pokrita s pisarijami in knjigami — uradniškimi spisi. Mize na desni strani pri steni so bile mize kmetov, na levi strani pri peči so sedeli pri ozkih, pa dolgih mizah podružniki, kočarji in najemniki.

Za sosesko mizo je že sedel župan Hanuš v vsi svoji slavi. Če prav je bil doma, vendar je imel na sebi črno suknjo, „frak“, in na glavi kapo. Recimo: „nedvoren mož!“ Pa gospod Hanuš se ni zaradi tega odkril, saj je zahtevala tako dostojnost urada. Prišel je prvi svetovalec, in glejte: Hanuš je vstal, odkril se popolnoma; odprl je vrata kmet, in gospod Hanuš ga je pozdravil kakor svetovaleca, samo pokazal mu je, če ni bil od urada, na kmetske mize. Če je prišel manjši kmet, odkril se je Hanuš, pa ni vstal. Če je prišel boječ podružnik, je navzdignil župan janovski malo kapo; in če je prišel najemnik ali kočar, se je vsedel pri peči in Hanuš je samo salutiral, kakor ko se sreča general s prostim vojakom. Po tem takem je bila kapa in od-

krivanje Hanušovo lestvica dostojnosti. Potem odkril se je še, ko se je bralo: „Od c. kr. davkarije itd.“, saj se je to spodobilo.

Vaščanje so se shajali počasi, mize so se polnile, in pred vsakim je stal vrček, tudi po dostojnosti: ali s pokrovom slikanim ali neslikanim, brez pokrova, s številko in brez številke. Na najemnike prišli so že razpokani kozarci. Sosedje so govorili in slavni janovski urad je pregledaval račune, če je vse v redu. Hanuš se naenkrat obrne k mizam podružnikov in se oglasi: „No, kaj, Bartoš, ali sin zopet študira? Mi smo mislili, da bomo imeli v vasi „serbusa“ po ceni, ko stari Krhnik obnemore, in človeka tako spretnega ne najdemo v občini, namreč — med kočarji in podružniki.“

Kmetje so se temu smejali in podružniki so se grizli v usta. Kdo bo odbil trumf s trumfom? — Bartoš je popil, obrisal si usta in odgovoril: „Za službo „serbusovo“ bo dovolj prosilcev, tako vsaj pravijo. Pa ne vem, če bo kateri podružnik ali kočar zmagal, ker gospodje od urada imajo radi vse dostojnosti v svojem rodu.“

a avstrijsko-političnem duhu vredovanih." Kar odbor prigospodari pri lastni tiskarni in bukvarni, kar donesó društveniki, vse to bomo po poplačanih dolgovi porabljali v družbino svrhu. Koliko je moglo „Kat. tiskovno društvo“ v tem smislu storiti že do sedaj, izvedeli bode te prečastni gospodje iz tajnikovega poročila. Jaz pa naj odstranim ob tej priliki neki pomislek, ki je zadrževal nekatere gospode, da do sedaj niso pristopili našemu društvu. „Kaj imam od tiskovnega društva?“ slišim vprašati. „Saj vam ni treba posebne podpore, méni drugi; ker imate lastno tiskarno in bukvarno, se bo že vzdržalo društvo.“ Ko poplačamo dolgove, se družba res utegne vzdržati brez posebne tuje pomoči; a da bi se imelo „Katol. tiskovno društvo“ samo vzdržati, da bi samo životarilo, kakor marsikatero drugo društvo med Slovenci — o, tedaj bi pač boljše bilo, da bi družbe ne bili ustanovili! Ne da bi samo životarili, ampak zato smo stopili med svet, da bi rastle, se évrsto razvijali in obilen sad prinašali narodu našemu.

Koliko sto in sto peres se dandanes strastno bojuje zoper Kristusa in zoper cerkev njegovo; po knjigah in časnikih sovražnik béga katoličane, hoteč jih odvrniti od edinoizveličalnega nauka Gospodovega; strup nekrščanskega tiska pogubno dela že tudi v naših krajih: hočemo li mi mirno gledati, kako se nasprotnik tiska poslužuje cerkvi in državi na kvar? Nikakor ne. Istega sredstva se hočemo posluževati tudi mi: tiska — samo da na drug način, v drugačen namen. Knjiga, časnik v vrlem krščanskem duhu pisan naj nam služi, da branimo vero in dom. Milemu narodu slovenskemu želimo podajati obilno zdrave, évrste duševne hrane, knjig, časnikov v krščanskem in domoljubnem duhu spisanih; a da to moremo, treba je „Katol. tiskovnemu društvu“ veliko udov, veliko podpore! — Do danes odbor res ni mogel družega podati svojim društvenikom, kakor zavest, da podpirajo dobro reč. Kmalu postrežemo gospodom udom še tudi drugače. Prejemali bodo zanaprej kot nekako „letno darilo“ knjižico, s katero utegnejo biti vsi zadovoljni. Že letos jim dojde v roke (upamo, da meseca septembra) slovenski koledar v žepni obliki in lično vezan. Obsegal bode reči, katere zanimajo zlasti slovenskega duhovnika; gospodom katehetom pa bo hkrati imenik za kakih 200 učencev. Neudom bo knjižica na prodaj za primerno ceno.

Da prečastiti gospodje izveste kaj natančnejšega o sedanjem stanju našega društva, prosim gospoda tajnika-namestnika, da nam prečita poročilo.

(Dalje prih.)

Govor poslanca dr. Gregorca o ljudskih šolah na Koroškem in Štajerskem in o nemškem šulvereinu.

(V državnem zboru dné 3. maja 1888.)

(Dalje.)

Da bi še hitreje ponemčevali Slovence, zasledili so ponemčevalci novo idejo. Zapazili so, da imajo Nemci povprek več denarja nego Slovani, in zato so sklenili Slovanom, zlasti Slovencem narodnost v šoli odkupiti. Ta ideja je bila vredna sedanjega denarnega veka, nekoliko izvirna in prav času primerna. Ravnokar so namreč osnovali „nemški šul-

Zdaj so se smejali podružniki in Hanuš vedoč, da meri Bartoš na njegovega sina, grizel se je v usta sam.

„Jaz imam sina preskrbljenega za celo življenje. Je v samostanu. Zdaj bo študiral, in čez 3 leta, če Bog dá, bomo imeli v Janovu novo mašo.“ To je pomagalo.

Slavno predstojništvo je odprlo usta, kmetje so se čudili, in podružniki so ponosno gledali, češ: „Poglejte, toliko premore podružnik!“ Tiho je bilo zdaj. Župan, da vsemu temu konec naredi, odkril se je in začel: „Od slavne c. kr. okr. sodnije . . .“, in zbor se je začel.

Samo jeden kmet se je te novice veselil. Bil je Hanušev Jurij. V očeh se mu je bliščalo, in zadovoljno se je oddahnil: „Torej tekmeč je proč.“ Ni čakal konca zboru — dasi je bil potem kruh z občnim sirom — vzal je sukno in šel iz sobe. Hodil je dolgo po drevoredu visokih topolov. „Torej v samostanu? Žalostni konec —.“ (Dalje prih.)

verein“. Tako zvani „fakcijski“ so sklenili, grofa Taaffeja in njegovo ministerstvo vreči, naj velja, kar hoče. V to svrhu so hoteli posnemati Bismarcka v Berlinu, ki se je trdovratnim liberalcem in konservativcem zagrozil s socialisti rekoč: „Acheronta movebo“. Da bi vrgli grofa Taaffeja, pričeli so fakcijski agitacijo proti njemu mej ljudstvom. „Nemštvo je v nevarnosti“, tako upijejo in kličejo pomoči iz pruske Nemčije; osnovali so s pomočjo „nemškega šulvereina“ v Berlinu poseben avstrijski „nemški šulverein“. Pričel se je boj in prepir mej avstrijskimi narodi, kakeršnega še ni bilo.

Gospóda moja! Naravnost rečem, da nimam ničesa zoper „nemški šulverein“, kakor je sam na sebi. Ako Nemci mislijo, da je kje njihova narodnost v nevarnosti, imajo pravico in dolžnost priti na pomoč. Ali stvar je drugačna, ako pomislimo, da na javnih shodih najmanj govore o šolstvu, največ in najhuje pa o politiki, da „nemški šulverein“ ne skrbi najprvo za nemške otroke, ampak lovi slovenske, da se nemški šulverein vtika v avstrijsko javno šolstvo, učitelje z denarjem zapeljuje proti državnim postavam in podkupuje šolske občine s posojili, da se odpovedó narodnemu jeziku v šolah, kako naposled z beračenjem v inozemstvu drugim avstrijskim narodom daje slabe vzglede in si hoče c. kr. šolska oblastva pokorna storiti in sebe na njihovo mesto vrniti — to nam avstrijskim Slovanom ne more vse jedno biti. (Poslanec dr. Weitlof: Ko bi to res bilo!) Da bi avstrijska šolska oblastva in njeni organi bili podložni pruskemu nemško-avstrijskemu šulvereinu in njegovim strankarskim namenom, temu se bomo odločno upirali.

Voditelji nemškega šulvereina navadno pravijo, da to društvo ni politično. Pritrdim, ako se oziram le na njegova pravila; toda ta pravila nam Slovencem niso merodajna, ako presojujemo nemški šulverein (Tako je, na desnici), nasprotno, merodajno za nas je njegovo dosedanje delovanje, naše izkušnje, katere smo si nabrali zadnja leta; mi že imamo o njem svojo sodbo.

Nam Slovanom je nemški šulverein čisto politično društvo, in mislim, da je Avstriji zelo nevarno. Dozdeva se nam, da je njegov namen: širiti pruski, nemško-narodni duh mej avstrijskimi Nemci, utrditi ga in tako pripravljati duševno zasedenje nemških avstrijskih dežel. (Tako je! na desnici. — Poslanec dr. Foregger: Za Rusijo gotovo ne delamo! — Poslanec dr. Weitlof: Navadno obrekovanje! — Poslanec dr. Gregor: Mi ne dobivamo iz Rusije ničesa, Vi pa iz Berlina!) Šulverein je šolsko društvo le toliko, ker pod pretvezo, da hoče rešiti nemštvo, ki je baje v nevarnosti, Slovane ponemčuje.

To mora nas Slovane tembolj brigati, ker izkušnje kažejo, da naše c. kr. šolske oblasti podpirajo in pospešujejo ponemčevalne namene nemškega šulvereina. To bom tudi dokazal.

To zapazimo najprvo in posebno, kedar je treba kje ustanoviti in ohraniti novo šolo. Znano je, koliko sitnosti so imeli Čehi, predno se jim je dovolila češka šola na Dunaji; mnogim je tudi znano, koliko težav imajo večkrat šolske sestre pri c. kr. šolskih oblastih, kedar hočejo kje ustanoviti zasebno katoliško odgojevališče. Pri nas na Štajerskem vrši se pri nemškem šulvereinu vse hitro in gladko. Reči moram celó, da šolske oblasti gledajo večkrat šulvereinu skozi prste. Pustijo namreč na šulvereinskih šolah učitelje, kojih sposobnost za verskonravno odgojo mladine je jako dvomljive vrednosti. Zato imam klasičen dokaz v rokah, namreč ukaz štajerskega deželnega šolskega sveta, o čegar nežni naklonjenosti nemškemu šulvereinu nikdo več ne dvomi. Prosim ekseelencijo gospoda predsednika, naj mi dovoli prečitati ta ukaz:

„Slavnemu predstojništvu nemškega šulvereina na Dunaji, Maximilianstrasse 10.

Ker je z odredbo visokega c. kr. deželnega šolskega sveta z dne 16. julija 1885, št. 3174, predstojništvu nemškega šulvereina doposlani opomin brezvspešen, naj bi se namreč učitelj na sevniški zasebni šoli, Jožef Wermuth, zaradi pohujšljivega življenja premestil na drugo zasebno šolo, ter se mu odločno ukazalo, da se zunaj šole spodobneje obnaša, in ker so že večkrat došle pritožbe na podlagi izpovedanj v zapisnikih, ki velé, da je Wermuth dné 28. decembra m. l. zjutraj 17letno Nežo Špej na poti v cerkev zgrabil in jo siloma vlekel v svoje stanovanje, da se je nasproti krčmarici in dekli Franciški Novšek v krčmi „pri kroni“ v Sevnici večkrat nespodobno obnašal in tako provzročil prepir

mej krčmarjem in njegovo soprogo; in ker je iz zapisnikov še razvidno, da je tudi privatnega učitelja na isti šulvereinski šoli, Avgusta Aistricha, življenje graje vredno, in da je zlasti on, kar je sam priznal v zapisniku dné 14. januarija t. l., ob 8. uri zjutraj v sevniški cerkvi na sv. izpoved pripravljajoče se device nespodobno in glasno nagovarjal, in da je tako obnašanje učitelja in odgojitelja po pravici v Sevnici naredilo veliko nevoljo, primoran je bil visoki c. kr. deželni šolski svet z odredbo z dné 15. aprila t. l., št. 1542 z ozirom na § 70, točka 2 državne šolske postave zapretili, da bo po prvem zopetnem pohujšljivej obnašanji jednega ali drugega onih dveh učiteljev takoj in brez odlašanja po § 73 navedene državne postave postopal in ukazal zapreti ono zasebno šolo.

To se naznanja slavnemu predstojništvu šulvereina, da v zmislu one odredbe visokega c. kr. deželnega šolskega sveta primerno ukrene.

Okrajni šolski svet v Sevnici, dné 13. maja 1886.

Predsednik: Rupnik.“

(Dalje prih.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 24. maja.

Notranje dežele.

Cesar se bo odpeljal dné 3. junija v Budimpešto, kjer bo sprejel delegacije.

Prestolonaslednik Rudolf bo bajé o priliki vojaškega nadzovanja v Petrovaradinu obiskal za eden dan srbskega kralja Milana v Belemgradu.

V „Augsb. Postztg.“ piše neki član Liechtensteinovega kluba: „Kakor znano, bil je knez Liechtenstein v avdijenci pri cesarju, ki je trajala tri četrt ure. Cesar sam je pozval kneza k avdijenci, pri koji ga je prosil, naj privoli z ozirom na skupno ministerstvo, da se preloži razprava o šolskem postavnem načrtu do jeseni. Princ je moral biti konečno s tem zadovoljen, ker mu je cesar rekel, da je vlada vsled Gautscha že itak prišla v jako siten položaj in bi imela zopetna šolska debata neprevidne posledice. V zvezi s tem dogodkom je gotovo tudi zadnje dni razširjena vest, da se bo po sklenjenem državnozbornem zasedanju odpovedal naučni minister.“

Poročila o glavnem zboru „nemškega šulvereina“ po židovskem časopisju so lažnjivo pretirana. Kakor zatrjuje brzovaj iz Brna, brigal se ni narod prav nič za to velikonemško demonstracijo. Tudi so bile hiše jako redke, raz koje so visele frankobrodske vstajne zastave.

V Zagrebu se je sestavil odbor za sprejem prestolonaslednika Rudolfa in nadvojvodinje Štefanije. Cesarjevič Rudolf bo sprejel o priliki svojega bivanja v hrvatskem glavnem mestu tudi sotrudnike pri hrvatskem oddelku knjige „Avstro-ogerska monarhija v besedi in podobi“.

Vnanje države.

Papež Leon XIII. je včeraj sprejel afriške romarje pod vodstvom kardinala Lavigerieja. — Poslanik sv. Očeta v Irski, msgr. Persico, odpotoval je za nekaj dni na Škotsko ter se bo od tod zopet povrnil v Dublin.

Srbska vlada je naznanila vsem oblastnijam ob srbsko-bolgarski meji, da so osebno odgovorne za vzdrževanje miru in preprečenje vsakega gibanja mej bolgarskimi izseljenci. Kolikor je bilo slednjih v okrajih Niš, Pirot in Leskovac, nakazala jim je vlada bivališča v notranjem dežele; s tem in s pomočjo ostalih naredeb je onemogočeno sestavljanje vstajnih čet mej izseljenci v mejnih pokrajinah. — Bivši ministerski predsednik Kristić se je udeležil otvorjenja železnice Belgrad-Solun. Na postaji Vranja ga je navdušeno pozdravljala mnogobrojna množica.

Ruska vlada je izvedla, da so se zadnji dogodki dné 27. aprila mej Afganci in Salori vršili na ruskih tleh. Vzlic temu pa je upanje, da ta zadeva ne bo imela resnih posledic.

Nemškemu cesarju obrnilo se je zdravje zopet na slabo. Dan mu je sicer ugoden, po noči pa ga zopet hudo nadleguje kašelj, spanje je nemirno ter mu bruhanje prizadeva velike težave. — Bismarckova glasila pišejo, da je zadujim ostrim naredbam zoper Nemčijo in Rusijo namen poskusiti, ali ne bi se mogla ta dva soseda tem potom prisiliti akoravno ne k naklonjenosti, vendar pa vsaj k formalni uljudnosti; leta in leta trudila se je Nemčija doseči to s prijaznostjo in postrežljivostjo, a dosegla ni ničesa.

Francoska opozicija zoper republiko, zbornico in ustavo pridobiva vedno več tal, in sicer ne samó mej Boulangerjevimi pristaši, marveč tudi mej bonapartovci v zbornici in izvan nje, da celó mej rojalisti. Grof Pariški je neki priporočil svojim prijateljem, naj delujejo v istem smislu, kakor Boulanger, akoravno nočejo ž njim stopiti v zvezo.

Temu nasproti pa se zatrjuje, da Sadi-Carnot in vlada nočeta ničesa slišati o razpustitvi zbornice. Vprašanje je le, ali jima bo to upiranje kaj pomagalo? — Senat je potrdil postavbo o novačenju takó, da so učitelji, gojenci v semeniščih in drugi mladi ljudje, ki so se posvetili umetnji, oproščeni triletne službe.

Francoski trgovinski krogi delujejo na to, da bi se sklenila z **Italijo** začasna trgovinska pogodba le gledé nekaterih važnejših predmetov in za dóbo treh do štirih let. Pravijo, da bi bilo Crispija lahko pridobiti za to napravo.

Pred nekaterimi dnevi zabranili so **francoski** uradniki na meji nekemu **nemškemu** potovalcu, da se ne sme odpeljati toliko časa, da se razjasni nekatere sumljive okoliščine, ki zadevajo njegovo osebo. Zaradi tega je navstala grozovita razburjenost po nemškem časopisju. „Nordd. Allg. Ztg.“ preti z enakim povračilom in nasilstvom nasproti francoskim podložnikom, kar seveda gotovo ne bo zboljšalo razmer mej obema državama. Iz ropota, ki je navstal pri tem malenkostnem dogodku, sklepa se lahko, kakov krik bi bili zagnali Nemci, ako bi bila na primeru v Schnäbelejevi zadevi glavna oseba — nemški redarstveni komisar.

Belgijska zbornica dovolila je z 61 glasovi kredit za vojaška brambena sredstva in utrjevanja ob reki Mozi; 16 poslancev ni glasovalo.

Irade turškega sultana, ki potrjuje pogodbo o **sueškem prekopu**, je izšel. Turčija je odstopila od svoje zahteve, da bi predsedovala izvanrednim sejam, a pridržala si je predsedstvo letnim zborovanjem. Določba o prevažanju turških vojakov na Rudečem morji se je predručala ter se omejila na istočno nabrežje. Ostali turški dostavki so se potrdili.

Po nekaterih listih se je raznesla vest, da bo **italijanska** vlada zahtevala nov kredit od zbornice za masavsko ekspedicijo; to je popolnoma izmišljeno, kajti lansko leto dovoljenih 20 milijonov popolnoma zadostuje v pokritje teh ekspedicijskih stroškov.

Kakor poroča „Daily Telegraph“, ustanovila se je **angleška** „Istočno-afriška družba“, koje ozemlje mejí na ono nemške „vshodno-afriške družbe“. — Angleški veleposlanik v Carjigradu, sir W. White, je minoli petek predstavil sultanu in turškim ministrom angleškega agenta v Sofiji, O' Conora, ki se je nekaj časa mudil na odpustu v Carjigradu.

„Moniteur Oriental“ piše, da je **turški** sultan dovolil, naj se povrne **grški** konzul v Monastiru na svoje službeno mesto. S tem bi bila poravnana tursko-grška razprtija.

Izvirni dopisi.

Na Brnici, 19. maja. (Zahvala in prošnja.)

Na prošnjo v raznih slov. časopisih objavljeno so knjižnici, katero si je ustanovila „podružnica sv. Cirila in Metoda za Beljak in okolico“ z namenom, podajati podružničanom in mladini slovenski primernega poučnega in zabavnega berila, darovati blagovolili: blagorodna gospa Majdič iz Ormoža po č. g. Greg. Einspielerju nad 100 različnih jako lepih in koristnih knjig, slavno „vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda“ v Ljubljani 42 različnih knjig v več iztisih, vkup 64 zvezkov, slavni odbor „Matice Slovenske“ v Ljubljani 6 različnih knjig v več iztisih, vkup 36 zvezkov, bl. g. Franc Piháč, trgovec v Beljaku, 17 različnih knjig in bl. g. Lipe Haderlap, pisatelj v Celovcu, 5 snopičev svojih „Koroških bukvic“. Nadalje sta z namenom, naj se omenjeni knjižnici omislijo primerne knjige, blagovolila darovati: blag. gospod Simon Rutar, c. kr. profesor in c. kr. okrajni nadzornik v Spletu, 10 gl. in Janko Tikvič, kaplan v Wundschuhu, 1 gl. — Za vse te preblage darove izrekata podpisana najpristrénejšo in najtoplejšo zahvalo, ob enem pa si dovoljujeta prositi se druge rodoljube slovenske, naj blagovolijo to domoljubno in koristno podjetje s primernimi darovi podpirati.*)

Matija Wutti. Valentin Kraut.

Zdravstveno poročilo mestnega fizikata za mesec april 1888.

I. Meteorologično opazovanje.

Srednje stanje zrakomera: 731.8 mm; srednja toplota 9.6 C.; srednji pritisk para 6.3 mm; srednja mokrota 71%; nebo je bilo oblačno (po meri 0—10) 6.3. — Deževalo je 13krat, 1krat s snegom, 1krat s točo, dva dneva je bila megla.

*) Darovi naj se blagovolijo pošiljati z naslovom: Gosp. Valentin Kraut, župnik na Brnici (Fährnitz bei Villach).

Štiri dni je bilo nebo popolnoma jasno, 13krat na pol, 13krat je bilo oblačno.

Veter je bil večinoma južno-zahodni.

Voda v globini (Grundwasser), kakor se je merila v c. kr. vojašnici, iznaša 2.36 mm; najvišje stanje bilo dné 1. aprila s 3.143 m, najnižje dné 30. aprila z 1.750 m.

II. Stanje bolezní v mesecu aprilu.

Bolnih je bilo nekoliko manj nego meseca marca. Največ je bilo pljučnih katarov, potem pljučnic in črevesnih katarov. Za jetične je bil ta mesec neugoden.

Kužnih bolezní so naznanili tukajšnji zdravniki, in sicer:

Vročinsko bolezen 4krat, davico 1krat, škrlatico 2krat, osepnice 24krat.

Ker je v hiši št. 65 na sv. Petra nasipu, v koji je mestni otroški vrt, zbolel neki otrok na škrlatici, bila je ta šola zaprta 10 dni ter se otvorila še-le, ko je bila razkužena.

Izmed 24 kozavíh, koje so naznanili zdravniki mestnemu magistratu z dodatkom „cepljeni“ ali „necepljeni“, bilo je 20 necepljenih in le 4 so bili cepljeni — jasen dokaz o potrebi cepljenja tudi protivnikom te naredbe.

Koncem meseca marca ostalo je v Ljubljani kozavíh: 14 moških, 11 ženskih, 8 otrok; prirastlo je v tem mesecu: 3 moški, 2 ženski, 19 otrok; ozdravelo je: 10 moških, 12 ženskih, 16 otrok; umrli: 1 moški, 4 otroci; ostalo je torej koncem meseca aprila bolnih: 6 moških, 1 ženska, 7 otrok, kojih je 6 v bolnišnici za kozave na Poljanah, drugi ležé v svojih stanovanjih.

Mestna bolnišnica za kozave na Trnovskem nasipu zaprla se je dné 6. aprila; trije še ne popolnoma ozdraveli bolniki oddali so se na Poljane.

Po navétu mestnega magistrata proglasila je c. kr. deželna vlada dné 17. aprila 1888, da je ponehala epidemija.

III. Umrlijivost (mortaliteta).

V mesecu aprilu je umrlo vseh skupaj v Ljubljani 101 oseba, t. j. 27 oseb manj nego meseca marca in 4 osebe več, kakor v mesecu aprilu 1887. leta.

Po spolu je bilo 53 moških in 48 ženskih. Po starosti je umrlo do 1. leta 7 moških 5 ženskih; od 1.—5. leta 4 moški, 3 ženske; od 5.—10. leta 2 moška, 2 ženski; od 10.—20. leta 2 moška, 3 ženske; od 20.—30. leta 2 moška, 6 ženskih; od 30.—40. leta 7 moških, 4 ženske; od 40.—50. leta 10 moških, 5 ženskih; od 50.—60. leta 6 moških, 8 ženskih; od 60.—70. leta 4 moški, 5 ženskih; od 70.—80. leta 8 moških, 7 ženskih; od 80. do 90. leta 1 moški.

Največkrat (33) je bil vzrok smrti jetika, torej 33%, vseh umrlih; teh je umrlo 17 v lastnem stanovanju, 16 v bolnišnici. Ako se pregledajo te številke, ki točno stojé vsak mesec v prvi vrsti med številkami mrtvih vsled drugih bolezní, navstane vprašanje, ali ne bi bilo potrebno uvrstiti jetiko nad druge kužne bolezní in vse za-nje veljavne naredbe proglasiti tudi merodajne za jetiko?

13krat je bil vzrok smrti starost, 20krat bolezní v možganih, 7krat druge bolezní pljuč, 6krat bolezní prebavil, 2krat srčne hibe, 6krat občne bolezní, 3krat silna smrt in nesreča, 2krat vročinska bolezen, 5krat koze; izmed slednjih 5 mrtvih so bili trije necepljeni, jeden mož cepljen še kot otrok in jeden otrok cepljen mej boleznijo, torej prav za prav vsi necepljeni.

Po posameznih okrajih je umrlo: V I. okraji 7 oseb, v II. okraji 10 oseb, v III. okraji 20 oseb, v IV. okraji 16 oseb, v V. okraji 1 oseba; v civilni bolnišnici 43 oseb, v c. kr. bolnišnici 1 oseba, v podružnici na Studenci 1 oseba. (Konec príb.)

Dnevne novice.

(Cesarjevič Rudolf) pripeljal se je v četrtek 24. t. m. v Gradec, da si kot generalni nadzornik pehote ogleda ondašnje tri pešpolke.

(Poročila) se je danes opoldne gospodičina Mimi Grassellijeva, hči ljubljanskega gospoda župana, z gospodom Antonom Čapkom, c. kr. okrajnim komisarjem v Slovenjem Gradcu. Poročil ju je preč. g. stolni župnik in kanonik Križnar. — Sinoči počastili so čitalniški pevci nevesto s podoknico. Zapeli so štiri pesmi; v Nedvedovem „Nočnem pozdravu“ in Ipavčevi „Domovini“ pel je bariton-solo

slavni operni baritonist in naš rojak, gospod Josip Nollí.

(Marijanišče) se je danes obleklo v zelo praznično obleko. Obhajalo je namreč domač praznik — Matere Božje pomoči kristijanov, ki je po navadi dné 24. maja. Zlasti kapela je bila vsa v cvetju. Kar je pa slovesnost posebno povzdignilo, bilo je to, da so mil. knezoškof naš ob 8. uri darovali sveto daritev. Tudi petje je bilo pod vodstvom g. o. Angelika kaj milo in prijetno. — Po sveti maši pa se je vršila še druga slovesnost, katero si je drznilo Marijanišče kar na svojo roko napraviti. To je bila mala proslava petindvajsetletnice mašništva premil. knezoškofa Jakopa. Posvečeni so namreč dné 30. maja 1863. V ta namen je bila neka dvorana primerno s zelenjem in cveticami okrašena, napravljen odličien prostor med drevesci za jubilanta, nasproti pa se je postavil kor pevecv domačih in nekaj drugih. Stena nasproti visokemu gospodu je bila lično olepšana s preprogami, modro in belo: sredi bele je visela slavljenceva slika, okrog nje se je razprostiral primeren napis: „Summo sacerdoti — Jubilaum celebranti. — Gratulatur Coll. Marianum“. Slavljenceu na čast so se pele in igrale mične skladbe, deklamovala naravnost v ta namen zložena častitka in druga deklamacija. Višji pastir so bili kaj veselo izenadjeni in to so tudi izrazili v svojem lepem nagovoru do otrok ob koncu slovesnosti. Povedali so, da je slučajno tudi pri Njihovi prvi ali novi maši bil navzoč zavod malih otrok, kakor danes, ko so nevedé praznovali tako ljubo slovesnost. „Mislim sem priti Mater Božjo v vaši kapeli počastit, a vi ste mi napravili to nepričakovano slovesnost“. Kaj lepo je bilo videti višega pastirja sredi male svoje čede. Navzočih je bilo precej prijateljev zavoda, ki so bili prišli k sveti daritvi, ker se niso pošiljala posebna vabila. Petje je vodil in na harmoniju igral gosp. o. Angelik, na klavirju pa g. Josip Majer.

(Ponesrečil se je) č. g. dr. Lutman, župnik v Gorjah v Zilski dolini. V temni noči je zašel na strmo pečevje in padel tako nesrečno, da je obvisel na nogi, ki sta se zapletli v gostem grmu. Šest ur je tako visel, dokler ga nista našla dva delavca ter rešila gotove smrti. Ves se je pretresel, pljuča ima natrgana, nog ne čuti popolnoma; vendar utegne počasi okrevati.

(Iz Logatca) se poroča, da ni bil kolesar kriv nesreči gosp. Mulleya, temveč pokvarjena zavira pri vozu.

(Kmetijsko bralno društvo) se je ustanovilo pri sv. Luciji na Mostu na Primorskem.

(Naučni minister), dr. pl. Gautsch, je z ukazom dné 10. maja t. l. odgovoril na prošnjo deželnega odbora za ohranitev gimnazije v Kranju, da ne more želji ustreči.

(Postava o vravnavi Trebinjsice pri Ratečah) na Gorenjskem dobila je najvišje potrjenje.

(Izrebaní porotniki.) Za prihodnje porotno zasedanje, katero se pričné pri ljubljanskem deželnem porotnem sodišči dné 11. junija in bode trajalo osem dni, izrebaní so sledeči gospodje: Ahčin Karol, hranilnični kancelist v Ljubljani; Ban Fran, delovodja v tiskarni; grof Ludovik Blagay, graščak v Boštanji; Burgar Jakob, hišni posestnik in zidarski mojster v Spodnji Šiški; Capuder Jakob, hišni posestnik v Spodnjih Kosezih; Cencelj Pavel, hišni posestnik v Podmilju; Didak Gustav, pristav pri hranilnici v Ljubljani; Fischer Hugon, trgovec v Ljubljani; pl. Garzarolli Viktor, veleposestnik in poštar v Senožečah; Goričnik Fran, trgovec v Ljubljani; Grile Luka, tovarnar v Zgošah; Janesch Janez, hišni posestnik v Ljubljani; Janša Janez, hišni posestnik in pekovski mojster v Ljubljani; Kajba Ivan, trgovec v Škotji Loki; Kauschegg Dragotin, trgovec v Ljubljani; Klešnik Valentin, pekovski mojster v Ljubljani; Košir Alojzij, hišni posestnik v Ljubljani; Krainer Ivan, posestnik v Postojini; Lavrič Josip, posestnik in vinski trgovec na Viči; Luckmann Josip, trgovec v Ljubljani; Mallner Henrik, logar v Javorniku; Matjan Jakob, posestnik in krčmar v Gorenji Šiški; Paternoster Josip, deželni ingrosist v Ljubljani; Povše Fran, hišni posestnik in umirovljeni vodja poljedelske šole; Premerl Fran, posestnik, trgovec in krčmar v Logatci; baron Rehbach Miroslav, graščak v Krumpurgu; Regali Josip, mizar v Ljubljani; Šink Ivan, trgovec v Loki; Schuster Anton, trgovec v Ljubljani; Seunig Miroslav, trgovski knjigovodja v Ljubljani; Sever Ivan, posestnik na Vižmarjih; Souvan Ferdinand, veletržec v Ljub-

ljani; Tönnies Adolf, graditelj v Ljubljani; Videmšek Fran, hišni posestnik v Dobu; dr. Vok Fran, c. kr. notar v Ljubljani in Zarnik Anton, hišni posestnik in vinski trgovec na Brdu. Namestniki: Cacak Fran, pekovski mojster; Češnjegar Ivan, kramar; Stiršal Fran, trgovski pomočnik; Kunstel Fran, hišni posestnik; Meden Ivan, solicator; Treo Lovro, trgovec s premogom; Wanisch Dragotin, trgovski pomočnik; Zeschko Fran, knjigovodja in Zupanec Urban, magacinier, vsi v Ljubljani.

(Novi in stari kolki.) Iz ljubljanske okolice se nam piše: „Slovenec“ šte. 99. pravi, da se smejo stari kolki zamenjavati za nove do konca junija tega leta. Dobro. Pošljem človeka s starimi kolki v Ljubljano v neko prodajalnico blizu stare hranilnice, kjer se kolki prodajajo, naj bi jih zamenjal za nove. Toda prodajalka je rekla, da jih noče zamenjati, ker je že vrnila stare kolke, kolikor jih je bilo preostalo. Rekla je pa, da jih bode zamenjal c. kr. državni urad, ki je ondakaj v stari hranilnici. Mož odide tjakaj. Pa neki g. uradnik mu reče krilate besede: „Mi vam lahko zamenjamo stare kolke za nove, toda vložiti morate prošnjo do te in te gosposke, da nam bo to dovolila.“ — Zdaj nastane vprašanje: Ali niso vsi prodajalci kolkov dolžni zamenjavati stare kolke za nove? In ali je res treba za to kako pisane prošnje in na katero gosposko? — Prosim, g. vrednik, razjasnite mi to v kateri „Slovenčev“ številki, da bodem vedel, kako se naj poslužim odloka finančnega ministerstva z dne 6. januarja 1888. D. Z. IV. 5.

(O zadnji šte. „Dom in Svet“-a) omenjamo še, da ima lično prilogo: „Vatikanska razstava“ na 1/4 pōli s tremi dobro izvršenimi ilustracijami: 1. Jezus na Oljski gori. 2. Avdijenca francoskih romarjev dne 16. oktobra 1887, in 3. prvo razstavno omaro genovske nadškofije. Upravništvo nam naznanja, da lahko postreže novim naročnikom z vsemi dosedanjimi številkami, da pa tudi prosi, naj oni naročniki, ki so prejeli po dve številki (zlasti št. 2. meseca februarja) dobrotno blagovolili jo vrtniti.

(Slovenski čitalnici) v Šmarji pri Jelšah in v Št. Jurji ob južni železnici ste se prostovoljno razpustili.

(Izneverjenje) na blejski pošti je mnogo večje, kakor se je iz začetka poizvedelo. Do sedaj je bilo dognanih le 1303 gold., kar se je te dni oglašil posestnik Ivan Hudovernik iz Krnice, da je že dne 20. aprila poslal 559 gl. 93 kr. tvrdki Planer v Sisek. Pri pregledu poštnih knjig se je pokazalo, da ubežni ekspeditor Jelenc zneska ni vknjižil, torej tudi ne odposlal.

(Novo pošto) odprli bodo dne 1. junija pri sv. Benediktu v Slov. Goricah na Štajerskem. Opravljala bo pisemsko in vožno pošto ter nabirala vloge za pošto hranilnico. V zvezi bo s c. kr. pošto pri sv. Trojici v Slov. Goricah na dan po jedenkrat s pešpotom.

(„Die Wacht am Rhein“) se je na Dunaji že tako pristudila, da je policijsko ravnateljstvo strogo naročilo vsem redarjem na Dunaji in v predkrajih, naj primejo in zapró vsakega, ki bi to pesem demonstrativno popeval.

(Črne osepnice) so se prikazale v nekaterih krajih na Štajerskem.

(Rovinj 23. maja.) Včeraj dopoludne odprli smo pomorsko bolnišnico v navzočnosti poljedelskega ministra grofa Falkenhayna, nadvojvode Karola Ludvika s soprogo in ogromne množice slavnostnih gostov. Cerkevno slovesnost in blogoslovljenje hiše izvrševal je poreški škof dr. Flapp. Kakor čujem, je ta pomorska bolnišnica v prvi vrsti namenjena slabotnim dunajskim otrokom, ki so se do sedaj vsako leto pošiljali v Grado pri Ogleju.

(Najden zaklad.) „Edinost“ poroča: Na vrtu letovišča v ulici Salita al Promontorio so našli delalci pri prekopavanji zemlje steklenico. Ker je bila jako težka, razbili so jo in — vsul se je denar iz nje. Policija je cenila raznovrstni denar na 200 frankov vrednosti. Sumijo, da je bil denar kje ukraden, in so ga tatje zakopali, da bi ga ob ugodni priliki izkopali.

(Iz Zagreba) se piše dne 22. t. m.: Pravniki na tukajšnjem vseučilišču, Sundečić, sin tajnika črnogorskemu knezu, je danes po noči v neki tukajšnji gostilni sunil z nožem v trebuh nekega pekovskega pomočnika ter ga smrtno ranil. Sundečić se je sam objavil oblastniji; pravi, da ga je ranjenec razdražil z razžaljivimi opazkami o Črnigori.

(Ponesrečil) se je o Binkoštih v Celji kolesar, ko je skočil z dvokolesnega voza. Poškodoval se je tako hudo, da bo težko okrevljal. Kakor se nam poroča, sešlo se jih je okoli sto od vseh strani.

Telegrami.

Dunaj, 23. maja. Poslanec Ferjančič živo opisoval sodniške razmere graškega nad-sodišča; odločno je zavrnil surovosti Foreggerjeve, stvarno razpravljal osebna imenovanja, slovensko vknjiževanje v zemljiške knjige. Desnica živahno odobraval. Dalje je govoril minister Pražak in odločno zagovarjal svoje naredbe.*)

Trst, 24. maja. Dopoludne so v navzočnosti nadvojvode Karola Ludvika in soproge, cesarskega namestnika in uradnj ter mej gromčim nazdravljanjem naroda izpustili v morje Lloydov parnik „Imperatrix“; kumica pri tem je bila nadvojvodinja Marija Terezija.

Berolin, 24. maja. Cesar je imel najboljšo noč, odkar biva v Charlottenburgu.

Krakovo, 23. maja. Poročilo „Czasa“ iz ruske Podolije javlja, da se postavljajo ob železniški progi pri Šmirincih vojaške kolibe po avstrijskem vzorec. V podolskih krajih nabiti oklici naznanjajo, da se bodo zaradi velicnih vojaških vaj ob galiških mejah vršila zbiranja in premeščevanja vojakov.

*) Za včerajšnji list prepozno došlo. Op. vred.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje		Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
opazovanja		zrakomera v mm	toplomera po Celziju			
23.	7. u. zjut.	739.5	13.0	sl. vzh.	jasno	
	2. u. pop.	739.1	17.0	"	"	0.00
	9. u. zveč.	739.9	10.6	"	"	

Čez dan veter, jasno. Srednja temperatura 14.5° za 0-9° pod normalom.

Dunajska borza.

(Telegrafsko poročilo.)

24. maja.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	78 gl. 35 kr.
Sreberna " 5% " 100 " " 16%	80 " 10 "
4% avstr. zlata renta, davka prosta	109 " 50 "
Papirna renta, davka prosta	92 " 95 "
Akcije avstr.-ogerske banke	868 " "
Kreditne akcije	277 " 40 "
London	126 " 75 "
Srebro	— " "
Francoski napoleond.	10 " 04 "
Cesarski cekini	5 " 95 "
Nemške marke	62 " 12 1/2 "

Tujci.

23. maja.

Pri **Maltcu**: Franc Wottawa, trgovski pomočnik, iz Celja. — Preiss, trgovec, z Dunaja. — Rudolf Pirker, trgovec, iz Grada. — Wachtl, trgovec, z Dunaja. — König Bernhard, s Češkega. — Blau, potovalec, z Dunaja. — Janez Kappler, zasebnik, iz Monaka. — Ranzinger, iz Kočevja. — Kurzthaler, tovarnar, iz Domžal.

Pri **Stonu**: Karol Ostermann, uradnik, iz Novega mesta. — Anton Primožič, trgovski pomočnik, iz Idrije. — Mattauch,

uradnik, iz Celoveca. — Kowaršik, trgovec, iz Grada. — Plau, trgovec, z Dunaja.

Pri **Južnem kolodvoru**: Marija Marschütz iz Rusije. — St. Peile, z Ogerskega. — Ig. Bergant, s soprogo, iz Trsta. — Anton Majer, iz Kamnika. — Müller, iz Kodika. — Bonifaci Saum, iz Zagreba.

Gospodičina

Mimi Grassellijeva

in gospod

Anton Čapek,

c. kr. okrajni komisar v Slovenskem Gradcu.

sta bila danes opoludne v tukajšnji stolni cerkvi poročena.

2. Ljubljani 24. dan maja 1888.

Sosebna ostanila se ne razpošiljajo.

Brata Eberl,

izdelovalca oljnatih barv, firnežev, lakov in napisov.

Pleskarska obrt za stavbe in meblje.

Ljubljana,

za Franciškansko cerkvi v g. J. Vilharja hiš št. 4.

priloga prečast. duhovščini in p. n. občinstvu vse v njiju stroko spadajoča dela v mestu in na deželi kot znano rečno fino delo in najnižje cene.

Posebno priporočilne za prekupee so oljnatih barv v ploščevinastih pušicah (Bleebüchsen) v domačem lanenem oljnatem firneži najfinije naribane in boljše nego vse te vrste v prodajalnah.

☛ Cenike na zahtevanje. ☛

OTOMANE,

! gl. 38 a. v. ! !

(glej podobo), najbolj praktično, elegantno, moderno in priljubljeno tapetirano pohištveno orodje, preoblečeno z modernim in močnim blagom in popol-

no pozamenterijo, to je s čopi in dolgimi franžami iz blaga, izdeluje po — 38 gold. a. v. — zajamčeno dobro in solidno narejene

Anton Obreza,

tapetirar in dekoratér

v Ljubljani, Šelenburgove ulice št. 4.

Uzorec blaga resnim kupcem franko na razpolago. Vse v mojo stroko spadajoča dela v mestu in na deželi izvršujem najceneje. — Modroce na peresih (Federmatratzen) 10 gl. in višje. — Preč. duhovščini priporočam kot specialiteto: altarne preproge.

☛ Cenike s podobami zastoj in franko na zahtevanje. ☛

Ne zameniti z Radgonsko, to je Radkersburger.

Radenska kislina voda in kopališče.

Radenci na slov. Štajerskem ob vznožji Slovenskih gorc.

Kot zdravilna voda.

Radenska kislina voda ima med vsemi evropskimi kislinci največ natrona in litija. Posebna njena lastnost je, da pomaga pri vseh boleznih, koje dobi človek vsled prevelike kisline v svoji vodi, kakor pri hudici, pri kamnu v želodcu, mehurji in ledicah, ter je neprecenljivo zdravilo pri zlati žili, pri boleznih v mehurji, pri zasliženjih, kadar se napravljiva kislina v želodcu in črevesu, pri vredu, katarjih in živčnih boleznih.

Kot namizna voda.

Vsled obilne ogljene kisline in oglenokislega natrona, prijetnega okusa in močnega penjenja je radenska kislina voda najbolj priljubljena poživljajoča pijača. Pomešana s kislim vinom ali s sadnim sokom in sladkorjem je močno šumeča, žejo gaseča pijača, koje imenujejo mineralni šampanjec.

Obvarovalno zdravilo.

Jako razširjena je in mnogo se rabi radenska kislina voda kot varstvo in zdravilo zoper davico, škrlatico, mrzlico in kolero.

Kopeli in stanovanja.

Kopeli se prirejujejo iz železnate in kisle vode z raznovrstno gorkoto. Skušna uč. da pomagajo posebno zoper: hudico, trganje po udih, ženske bolezni, pomanjkanje krvi, bledico, histerijo in neplodovitost. (Cena kopeli 35 kr., cena za eno sobo 30 kr. do 1 gold.)

Ogljeno-kisli litij kot zdravilo.

Liter radenske kisle vode ima v sebi 0.06 gr. dvakratno ogljeno-kislega litija, to je množina, ki se težko prekorači pri enkratnem zavžitku. Kolike vrednosti je ta jako močan lužnik kot zdravilo, dokazujejo Garrodovi poskusi, ki so se vsestranski potrdili. Položil je koščke kosti in hrustancev od protinastih bolnikov v enako močne tekočine kalija, natrona in litija. Prvi dve niste skoraj nič vplivali, slednja pa tako odločno, da so bile protinastih snovi navzete kosti v kratkem proste vse nesnage. To ga je napotilo, da je začel poskušati z litijem pri protinastih bolnikih, kojih seavnishke prevlake so postajale vedno manjše ter konečno popolnoma prenehale. Vsepihi, koje so dosegli pri enacih razmerah tudi drugi zdravniki.

Cenike razpošilja zastoj in franko kopališče radenske statne na Štajerskem.

(5) V zalogi imata kislino vodo Ferdinand Plautz in Mihael Kastner v Ljubljani.